

MAAILMAA EI VOI RAKENTAA YKSIN

Professori Olli Meretoja jäi eläkkeelle keväällä 2011, mutta se ei estänyt häntä toimimasta primus motorina tämän lehden lihasrelaksaatioteemassa. Finnanest onnistui tavoittamaan vuosien 1980-1981 ja 1991-1996 päätoimittajansa haastatteluun.

Kuinka päädyit lääkäriksi?

► Eritoten lukioaikana luin valtavasti erilaisia kirjoja, joista heräsi halu ymmärtää ihmiselimestä ja sen toimintoja osana luonnon ihmemaailmaa. Ajattelin lääketieteen antavan monia vastauksia ja haasteita, kuten on tapahtunutkin. Halusin myös ammatin, jossa voi olla aktiivisesti ihmisten kanssa vuorovaikutuksessa.

Mikä sai Sinut kiinnostumaan anesthesiologiasta erikoisalana?

Anesthesiologia tarjosi erinomaisen mahdollisuuden nähdä ihmisen fysiologiaa ja maailmaa ihan konkreettisesti. Halusin myös eri-ikäisiä potilaskontakteja sekä riittävästi akuuttia toimintaa ja mahdollisuutta toimia vaativan tehohoidon parissa.

Olet toiminut ammattikuntamme etulinjassa viidellä taholla, ja saanut paljon aikaan näillä kaikilla rintamilla - ylilääkärinä yliopistosairaalassa, kliinisenä tutkijana, kansainvälisessä yhteistyössä, ammattiyhdistystoiminnassa mm. Lääkäriliiton puheenjohtajana sekä Finnanestin ja Erikoislääkärilehden päätoimittajana. Miten ihmeessä saat aikasi riittämään?

Aika ja sen riittävyys ovat varmasti suhteellisia käsitteitä. Arvostan suuresti nuorten ikäluokkien tarvitsemää

aikaa vapaalle sekä perheelle ja sosiaaliselle elämälle. Itse kasvoin lapsuuteni sotakorvausten makсутaloudessa. Suuret ikäluokat kokivat laajalti velvollisuudekseen koettaa jatkaa

maamme rakentamista työtuntejaan laskematta.

Viikonloppukierrot kuuluivat työhön ja päivät saattoivat olla

muutenkin pitkiä. Päivystyksiä oli runsaasti, eikä niiden jälkeen ollut vapaapäivää. Tutkimustyöt tehtiin omana vapaa-aikana jos uuden löytäminen kutkutti mieltä. Itse olen aina kokenut arvokkaana jos olen voinut tehdä sellaisia asioita, jotka rakentavat tulevaisuutta tai ovat kollegoillemme avuksi.

Keskeisenä kriteerinä ylilääkäritehtäviin on yliopistosairaloissa edellytetty dosentin pätevyyttä.

Tarvitseeko hyvä anestesiaylilääkäri lisäksi johtamiskoulutusta?

Ehdottomasti tarvitsee. Oikeudenmukainen johtaminen on eräs tärkeimpiä työhyvinvointiin vaikuttavia asioita. Onneksi nykyisin on lukuisia mahdollisuuksia hankkia johtamiskoulutusta. On myös hyvä, että kliinisen työn, tutkijoiden ja johtajien työn ja toiminnan sisällöt on saatu paljon aiempaa selkeämmiksi. Erityisesti suurissa yksiköissä näiden toimenkuvien eriyttäminen on ollut valtava edistysaskel. Pienissä yksiköissähän samaa eriytymistä ei näin suuresti voi tapahtua.

Olet tutkinut lihasrelaksaatiota pitkään, mistä kertoo jo yli 50 julkaisua aiheesta. Mikä on suurin kiinnostuksen kohteesi tällä hetkellä?

Elämä kokonaisuutena on ihana asia, eikä sitä pitäisi tuhhlata. Minusta eri elämänvaiheisiin kuuluu luonnostaan erilaisia aktiviteetteja. Itse olen koettanut löytää sellaisia uusia asioita, joita en ole ehtinyt tehdä kovinkaan tehokkaasti aktiivisen työurani aikana. Tällaisia ovat mm. kieliharastus, esiintyvät taiteet ja Lastenklinkan perintöön kuuluvana skruuvi. Arkkiatri Arvo Ylppö pelasi skruuvia vielä 100-vuotiaana. Matkustaminen,

mökkeily sekä etenkin ruoan laitto kuuluvat suosikkiharrastuksiini.

Mitä omista tutkimustöistäsi pidät parhaana?

Julkaisujen sitaatiomäärät paljastavat minkälaisia töitä maailmalla eniten arvostetaan. Yksi tutkimushelmistä on ollut lasten yleisimmin käytetyn särkylääkkeen, parasetamolin, annos-vaste –kuvaajan löytäminen 1990-luvulla yhdessä Reijo Korpelan kanssa. Työ paljasti Farmakopean esittämät kerta-annokset plasebon veroisiksi kivun hoidossa. Tehokkaaseen kivun hoitoon tarvitaan huomattavasti suurempia annoksia, joita ei kuitenkaan voida antaa kovin pitkään parasetamolin potentiaalisen maksatoksisuuden vuoksi.

Olet tutkinut myös anestesiälääkäreiden työterveyttä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Leikkaussalin työön suunnittelu onkin edistynyt paljon. Mitä pidät seuraavaksi tärkeimpänä kehitystavoitteena anestesiälääkärin työn kannalta?

Lanseerasin lauseen ”Ihminen on päiväeläin” 1990-luvun lopulla. Tämä johtui siitä, ettei ihmiskeho ole luotu yöaikaiseen aktiivitoimintaan. Edelleen kuitenkin öisin tehdään sekä lääketieteessä että muualla yhteiskunnassa erittäin paljon sellaista työtä, mikä voitaisiin suorittaa päivällä paremmin tuloksin ja halvemmalla.

Myös ylipitkät eli yli 15–18 tunnin yhtäjaksoiset työrupeamat tulisi siirtää historiaan ja astua rohkeasti uuteen ja terveellisempään maailmaan. Näiden uudistusten jälkeen päiväaikaan esiintyisi vähemmän väsymyksestä johtuvaa stressiä ja potilashoidon laatu sekä työtyytyväisyys paranisivat. Toivottavasti muutokset tapahtuvat jo lähitulevaisuudessa!

Oikeudenmukainen johtaminen on eräs tärkeimpiä työhyvinvointiin vaikuttavia asioita.

Ihmiskehoa ei ole luotu yöaikaiseen aktiivitoimintaan.

Nyt on Lääkäriliiton vaalivuosi. Mikä on pitänyt Sinut mukana ammattiyhdistystoiminnassa?

Jokaiselle lääkärille on tärkeää potilaiden mahdollisimman hyvän ja eettisen hoidon ohella pitää huolta kollegiaalisuudesta. Olen suunnattoman iloinen kun minulla on ollut mahdollisuus olla mukana vaikuttamassa kollegoidemme asioiden edistämiseen. Ammattiyhdistystoiminta on parhaimmillaan erittäin palkitsevaa, mutta on siinä haasteitakin. Yksin ei maailmaa voi rakentaa ja siksi yhdistystoiminta on niin tärkeää.

Mitä uutta toivoisit Finnanestiin?

Finnanest on kehittynyt tämän vuoden aikana valtavasti. Lehden ilme on avartunut houkuttelevaksi luku- ja myös viihdepaketiksi, jossa sivujen taitto ja elävyys ovat kehittyneet huimasti positiiviseen suuntaan.

Lehteä lukiessa tuntuu kuin kaikki tekstitkin olisivat aivan uudenlaisia, vaikka kokonaisuudessa on jopa aiempaa enemmän tieteellisiä asioita. Varauksettomasti onnittelen lehden toimitusta ja kannustan jatkamaan samaa kehityksen suuntaa tulevaisuudessakin!

Jäit eläkkeelle noin vuosi sitten. Ammatillinen toimintasi jatkuu, mistä on osoituksena tämän teemanumeron synty ja tuleva Lääkärimatrikkeli. Jääkö aikaa vielä muihin harrastuksiin?

Olen osa suuria ikäluokkia, jotka tulevat tarvitsemaan vanhuuspalveluita vasta liki 90-vuotiaina. Meitä on viime aikojen talouskurimuksissa kutsuttu pelkäsi kulueräksi, vaikka panoksemme Suomen rakentamiseen on ollut erittäin merkittävä. Monet seniorit haluavat edelleen

toimia aktiivisesti yhteiskunnassa. Itse olen löytänyt hyvän tasapainon vapaa-ajan ja erilaisten suoritteiden välille. Pitkät päivittäiset kävelylenkit ovat osa sellaista maailmaa, johon vasta nyt on aikaa.

Miten rentoudut?

Lukemalla, musiikkia kuuntelemalla, skruuvaamalla, nauttimalla hyvästä ruoasta ja sen tekemisestä, luonnossa ja ystävien parissa viihtymällä, lastenlasten kanssa elämää ja tarinoita jakamalla ja monin muin tavoin. Nautin elämästä ja soisin kaikkien muidenkin siitä nauttivan.

Finnanest kiittää haastattelusta! ■

Minna Tallgren

minna.tallgren@fimnet.fi

Olli Meretoja

Syntynyt Helsingissä 1947

Ylioppilas Turusta 1966

LL Turun yliopistosta 1972

Anestesiologian erikoislääkäri

Turun yliopistosta 1978

LKT Turun yliopistosta 1980

Anestesiologian dosentti

Turun yliopistosta 1981

Lastenanestesiologian dosentti

Helsingin yliopistosta 1991

Anestesiologian professorin

pätevyys Oulun yliopisto 1994,

Helsingin yliopisto 1997

Lastenanestesiologian ja

tehohoidon erityispätevyys 1996

Finnanestin päätoimittaja

1980–1981 ja 1991–1996

Suomen Lääkäriliiton

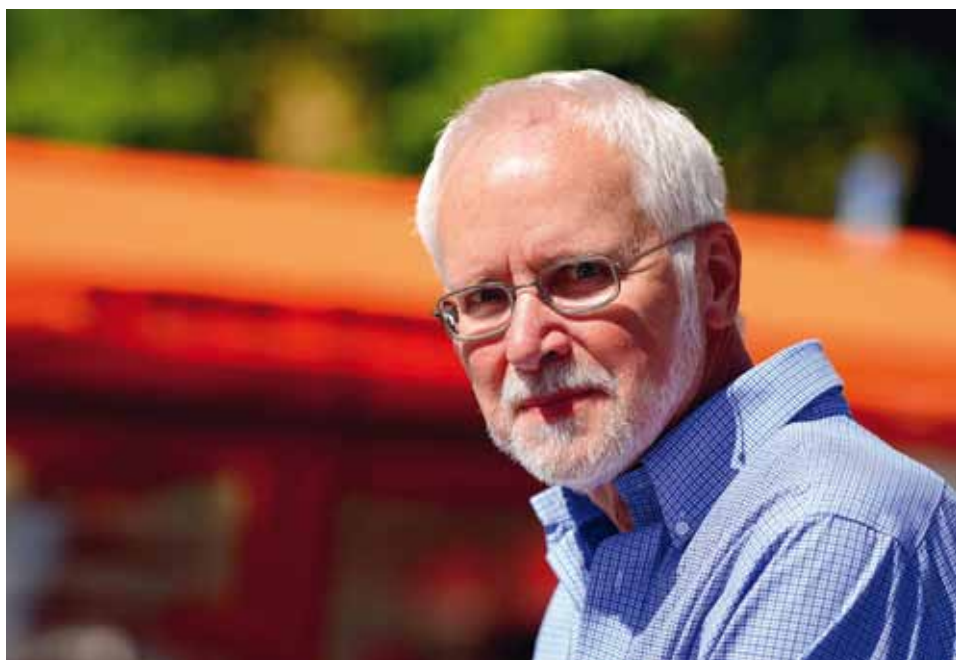
puheenjohtaja 2007–2008

Professorin arvonimi 2010

Jäi eläkkeelle HYKS/ATEK/

Lastenklinikan osastonylilääkärin

virasta heinäkuussa 2011

KUVA RITVA JOKELA